

»Ta-Tax« demonstrirala proti sebi

Solidarnomu protestu beogradskega trgovanja proti dovolitvi veleblagovnice »Ta-Tax« se je pridružila tudi — »Ta-Tax«. Kakor so zapriji vsi beogradski trgovci svoje lokale, tako jih je tudi zaprla — »Ta-Tax«. Tako je »Ta-Tax« demonstrirala proti sebi.

Trgovci pa se na čisto poseben način zahvalila vladi za veliko uslugo, ki ji je bila storjena z novo uredbom o trgovinskih obratih velikega obsega. Čeprav pomeni ta uredba za »Ta-Tax« naravnost odrešujoče darilo, se je vendar tudi »Ta-Tax« pridružila splošnomu protestu proti tej uredbi.

Nekateri pa skušajo demonstracijo »Ta-Tax« telmačiti tudi na ta način, da se je »Ta-Tax« bala, da bi ji kdo razbil izložbena okna, če ne bi imela lokala zaprtega. Mnenja smo, da je ta razlaga brez vsake utemeljitve. Kajti na eni strani je policija v Beogradu tako dobra, da bi že znala »Ta-Tax« zadostno zastražiti, na drugi strani pa se tudi ni bati, da bi trgovci sogli po takšnih sredstvih. Trgovstvo se bori za tako pravično stvar, da se poslužuje le legalnih sredstev.

Vsa stvar pa dokazuje, kako malo zanesljiv je tuji kapital, ki se ne obotavlja tudi iz praznega strahu demonstrirati proti svojemu dobrotinomu.

Pred bližnjo novelizacijo obrtnega zakona

V soglasju s splošno zahtevo po novelizaciji obrtnega zakona je zaprosila zagrebška trg. industrijska zbornica ministristvo, da se obrtni zakon čim prej novelira. Trgovinsko ministristvo je sedaj sporočilo zagrebški zbornici, da je minister za trgovino že odredil, da se začne pripravljati nova izdaja obrtnega zakona. Ministristvo bo pri tem upoštevalo gradivo, ki so mu ga poslale zbornice. K sodelovanju pa bodo še enkrat pozvani zastopniki vsem ustrezal. Upajmo, da bodo te obljube tudi kmalu uresničene in da se bodo pri novelizaciji obrtnega zakona upoštevale tudi vse, že ponovno navedene zahteve trgovstva.

Letošnja koruzna žetev

Po cenitvi kmetijskega ministristva bo letošnja koruzna žetev najboljša, kar smo jih imeli. Kmetijsko ministristvo računa, da bo znašal letošnji pridelek v posameznih banovinah:

	milijonov ali na 1 ha	stotov	stotov
yardarski	2,03	124	
vrbaški	3,39	143	
dravski	0,58	140	
drinski	5,70	171	
donavski	24,22	261	
zetski	1,32	148	
moravski	6,30	180	
primorski	0,97	186	
savski	8,66	197	
upr. Beograda	0,11	235	
vsa Jugoslavija	53,32	202	

Dosedaj je bil dosežen na 1 ha največji donos 1. 1924. ko je znašal 194 stota, letos je z 202 stota znatno prekorachen.

Kako se naj plačuje oboroževanje

Gouverner Češkoslovaške banke dr. Engliš je imel v Napajedlu v proslavo 40letnice tamošnje hranilnice govor, v katerem je med drugim dejal:

»Prišel je čas, v katerem je važna mislija kreditov, ker potrebuje država denar za svojo obrambo. Potrebna sredstva si more država nabaviti na tri načine:

1. z davki,
 2. s posojili pri državljanih in
 3. z operacijami na svobodnem trgu, s tiskanjem bankovcev itd.
- Če bi država izbrala tretje možnost, potem bi bil ogrožen onl de-

nar, ki ga je ljudstvo prihranilo. Uničila bi se ona sredstva, ki so nastala z delom in žrtvami. Zato ne smemo voditi finančne politike, ki bi znižala veljavo denarja.

Država mora od ljudstva naravnost zahtevati žrtve. Pri iskanju

novih dohodkov za oboroževanje pa se ne sme zadušiti podjetništvo z novimi davki. Ne smemo misliti, da podjetja vzdrže vsako breme. Če je oboroževanje neodvnljivo zlo, potem moramo, potem je treba ljudstva odkrito povedati, da

so žrtve neizogibne, ker ni računati na pomoč iz tujine...

Proračun mora biti v redu in uravnovečen, zato pa se mora gospodariti nad vse varčno. Varčnost bo na ta način rešitev za samostojnost države.

Uspehi tujcev in tujega kapitala

Odkrite in potrebna baseda v pravem času

Zadnji »Jugoslavenski Gvozdjarc« je objavil pod gornjim naslovom članek, ki ga ponatiskujemo v celoti in ki se glasi:

»Problem »Ta-Tax« je postal znan tudi najširšim slojem naroda v naši državi, dočim je kot načelno vprašanje pri nas in po svetu bolj znan pod imenom trgovskih obratov velikega obsega oziroma veleblagovnice.

Ta vrsta trgovskih obratov po malom izginja po svetu, ker se trudije napredne države, da likvidirajo ta neprijeten pojav, ki je na eni strani v škodo samostojnih trgovin, na drugi strani pa opremlja ravne potrošnike s cenanim, toda nekakovostnim blagom, ki izvira iz serijske proizvodnje ter dejanske škoduje malemu človeku.

Dovolitev, ki izvira iz nove uredbe, izdane tik pred prenehanjem veljavnosti prejšnje, dovoljuje, kolj dvojezen noš poslovanje tvedke »Ta-Tax«, istočasno pa s svojim nastankom in objavljenjem dokazuje, da pristojnim oblastem prav nič ni za eksistenco trgovcev in trgovskega stanu.

Ne sodimo z moratorijskega stališča glede začete trgovcev. Nasprotno, zlasti glede stoke, smo bili vedno proti paliativnim ukrepom tudi takrat, kadar je bilo govora o potrebi zaštite trgovca, ker sta bila bančnik in kmet vendar zaščiteni. Tudi takrat je naša stroka nastopila energično proti posebnim zaščiti trgovcev, ker smo bili prepričani, da more trgovci v vsakem primeru z individualno razdaljivijo priti na površino tudi brez zaštite in brez ovir, ki izvirajo iz raznih moratorijskih ukrepov.

Toda zadevo »Ta-Tax« je treba presojati s čisto drugega stališča, ker njeni glavni delničarji niso domači ljudje in denar, s katerim se ta družba ustavlja, ni domač denar.

Mnenja smo, da niti državno oblasti niti narodni zastopniki ne smejo dovoliti, da na ta način ustvarjamo drugo Mehiko ali Španijo, v katerih je navztrž investiran tuji kapital in zbog katerega je tudi v glavnem prišlo do svetovnih bojev na tem ozemlju.

Vse vlade od začetka te države in vsi režimi do danes, kakor da bi neravnost temelovali v tem, kako bi čim manj dobrega storili za trgovski stan in kako bi v zvezi s tem čim bolj ustregli interesem naspretnih skupin in gospodarskih panog. Kar koli trgovci zahtevajo, to se odklanja in odpravlja, če pa kdo nekaj zahteva, kar je v nasprotju z interesi trgovstva, potem se takoj naše oblika, da se more ustreči tej zahtevi.

Tako je tudi v zadevo tvedke »Ta-Tax«. Mi kot organ stroke, ki je najmanj zainteresirana na tem vprašanju, moramo povzdigniti glas proti takšni politiki, ki se izvaja proti trgovskim interesom. Je v resnici že popolnoma nerazumljivo, da oblasti ne upoštevajo zahtev nad 120.000 trgovcev in nad 300.000 obrtnikov, h katerim je treba pristiti še velika število industrialcev, ki se rama ob rami bere proti tvedki »Ta-Tax«, da pa enemu samemu podjetju zavzlie vsem protestom ustrezajo. Nerazumljivo je v glavnem to, da dajo naše državne oblasti prav neki tuj podjetniški skupini in neki tuj tvedki, pa čeprav nasprotujejo s tem željam in interesom pol mi-

lijona jugoslovanskih gospodarskih ljudi.

Če pa zadevo presojamo s pravnega in gospodarskega stališča, potem se nam odgovarja, da je to zakonski predpis. Toda vprašamo: ali je kje višji zakon kakor je volja naroda?!

V zadevi »Ta-Tax« se ne sme prav za prav nič pisati v listih. Ali ni žalostno, da naša cenzura v Beogradu pleni vse časopisne vesti o vprašanju »Ta-Tax«? Vzemimo primer »Trgovski« novine v Beogradu. Ker one kot organ trgovinskega gospodarstva možato in hrabro branijo interese trgovskega stanu, jih cenzura neumiljeno pleni in brez obzira, samo da se omeni beseda »Ta-Tax«.

Če se more tu komu kaj očitati, potem se mora reči, da so neprijatelji našega narodnega gospodarstva oni, ki proti zagovornikom trgovskih interesov nastopajo s takšnim orožjem, ne pa oni, ki se s

tiskom bere za dobro in blagostanje svojega stanu in državnega gospodarstva.

Bodi kakor koli, ostajajoč na terenu izražanja, ki je dovoljeno tudi od cenzure, nikakor ne moremo odobravati stališča pristojnih oblasti glede njihovega črnosa do trgovinskega gospodarstva ter zlasti še glede dovolitve poslovanja tvedke »Ta-Tax«.

Brez dvoma je najnovejša gosta pristojnih oblasti dokaz več, da ne smejo trgovci v svojem boju za obstanek nič pričakovati od njih. To je važno spoznanje, s katerim je treba računati in na tej podlagi tudi zidati svojo bodočo orijentacijo.

Tuji v tvedki »Ta-Tax« so to pot preizkušali nacionalno gospodarske ljudi. To pa mora biti v opomin tudi onim, ki se to znajo dovoliti, pa tudi onim, ki so se pustili premagati.

Palata banke »Slavije«

Letos je v Ljubljani gradbena sezona dokaj živahna ter se gradi več impozantnih stavb. Tako je bila baš te dni dozidana v surovem stanju lepa palata E. M. Mayerja, hitro se dviga tudi še nova palata hotela »Slon« in začeli so tudi že graditi palačo banke »Slavije«, ki bo med vsemi temi novimi stavbami največja.

Gradi na tako imenovanem Dukičevem bloku na vogalu Tyrševe in Gajeve ulice. Stavbišče je bilo zelo drago in je menda dosedaj najdražje plačano stavbišče v vsej Ljubljani. To pa tudi zato, ker sega velik del stavbišča dez regulacijsko črto. Za celih 12 m se namreč mora pomakniti nova stavba nazaj. Seveda pa je tudi res, da je stavbišče na enem najbolj krasnih mest, v sredi centra nove moderne Ljubljane.

Temelje za novo palačo so že začeli kopati v septembru in segajo 9 metrov globoko. Nova palača bo namreč na nekaterih mestih dvakrat podkleteana. Ob Tyrševi cesti bo nova palača dolga 31 metrov, ob Gajevi 39 in v novi projektirani ulici med Gajevo in Puharjevo ulico 31 m. Devoz v novo palačo bo le z nove ulice, s Tyrševe bo dostop le za pešce, glavni vhod pa bo iz Gajeve ulice. Tako bo tudi premetnim ozirom v popolni meri ustrezno.

Da se dobro izkoristi drago stavbišče — 2000 din za m² — bo stavba visoka 30 m in bo imela 6 nadstropij ter podstrešje. Nova palača bo torej še nekoliko višja kakor pa so hiše Dukičevega bloka. V prtiličju bodo trgovski lokali, ki so že vsi oddani, v prvem in drugem nadstropju bodo poslovni prostori banke, v ostalih nadstropjih pa dvo in trozobna stanovanja, ki bodo urejena seveda z vsem komforom. Vseh stanovanj bo 38 in je tudi za ta stanovanja živahno zanimanje.

Projektant nove palače, ki bo v resnici v okras Ljubljani, je inž. Medved. Vse pridobitve moderne tehnike je uporabil inženir Medved z nove palače. Tako je med drugim projektiral poseben izolacijskijašek, ki bo zadržal vse sanke in treshjaje težkih voz. Nadalje je oskrbel za zelo praktičen način oddajanja smeti. Vse instalacije bodo smiselno izpelja-

ne skozi poseben steber. Tudi vzdane emare, kakor so splošno uvedene v Ameriki, bo imela nova palača. Trije lifti bodo skrbeli za lahek dostop v vsa stanovanja, seveda pa bo imela palača tudi centralno kurjavo.

Stališne račune je izdelal naš priznani statik inž. Stanke Dimnik, načrte za centralno kurjavo, vodovod, plin in sanitarno opremo inž. Likar, za električne napeljave in meon luč ter dvigala univ. prof. inž. Horvat ter ing. Vajda. Naši prvi strokovnjaki sodelujejo torej pri tej palači.

Ljubljana bo z novo palačo silno mnogo pridobila, kar je zasluga banke »Slavije«. Znova se vidi, kako so domače zavarovalnice nam vsem v korist!

Romunski izvoz živine in živalskih proizvodov

Romunija je v prvih devetih mesecih izvozila:

konj za klanje	1937	1936	1935
	16	16	16
	1937	1936	1935
govedi	322	318	558
prašičev	1223	1463	851
ove	132	182	671
konj za klanje	16	16	28
	1937	1936	1935
		tisoc kg	
svinjskega mesa	1037	68	69
slanine	488	403	724
svinjske masti	2335	371	—

Iz tega se vidi, da je izvoz goveje živine in tudi prašičev nazadovol, tem bolj pa naraste izvoz mesa in masti.

»Službeni list«

Kr. banske uprave dravske banovine z dne 3. novembra objavlja: Uredbo o razporeditvi brajev ali šol, na katere se nanašajo pogodbi, predpisani v prvem odst. § 101. zakona o ljudskih šolah — Uredbo o trgovinskih obratih velikega obsega — Pravilnik o strokovnem odboru za gozdne proizvode pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine — Procsnovne banakoga sanitetnega sveta dravske banovine — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Politične vesti

Kralj Boris je sprejel v svidenec angleškega ministristvskega predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra Eden.

Remunska vlada je na svoji zadnji seji sklenila, da odstopi takoj, ko se vrne kralj Karol iz Češkoslovaške. Ministristki predsednik Tatarescu je odptoval na svoje posestvo. V javnosti so se takoj začele delati razne kombinacije, kdo bo sestavil novo vlado. Splošno se misli, da pridejo na vlado nacionalni zaravnisti pod vodstvom Mihalakeja, ker so dobili ti pri zadnjih občinskih volitvah relativno večino.

Bruseljska konferenca je sklenila, da pošlje novo noto japonski vladi, da se udeležijo bruseljske konferene. Bruseljski poslanci v Tokiu je japonski vladi novo noto že izročil. O njej je razpravljaj nato japonski kronski svet, ki najbrže povabila ne bo odklonil, pač pa stavil takšne pogoje, ki bodo praktično pomenili odklonitev povabila.

Med Poljsko in Nemčijo je bil sklenjen dogovor zaradi manjšin, ter je bila s tem napetost, ki je nastala zaradi zadnjih dogodkov, likvidirana. Hitler je sprejel v posebni svidenec vodstvo poljske manjšine v Nemčiji. Je to pa več, da je Hitler sprejel nenarodnosocialistično organizacijo v Nemčiji.

Objavljeno je bilo besediško politiko-nemške manjšinske pogodbe. V posebni izjavi se obe državi zavzučeta, da bosta spoštovali vse pravice manjšin, da mora vsaka manjšina svobodno gojiti svoje narodnost, da se ne bošta v ničemer vmešavati v verske in karitativne organizacije manjšin in da tudi ne bošta poskušale asimilirati pripadnike narodne manjšine. Manjšine pa so dolžne obraniti popolno lojalnost in zvestobo do države, v kateri živijo.

Nemško-japonsko-italijanski protikomunistični pakt je bil podpisal v soboto v Rimu, in sicer so ga podpisali za Nemčijo v. Ribbentrop, za Italijo gra. min. Ciano in za Japonsko veleposlanik Hato. Pakt ima 4 člene ter v glavnem določa, da se Italija pridružuje nemško-japonskemu protikomunističnemu bloku, ki je bil sklenjen pred enim letom in da more k novemu paktu pristopiti vsaka država.

Po podpisu pakta so vsi trije podpisniki pakta podali kratke izjave, v kateri poudarjajo, da je namen pakta zavezati komunistično nevarnost, ki da je nevarna evropskemu miru, da ni novi pakt napeljen proti nobeni drugi državi in da je poročstvo za svobodni razvoj narodov. Povedano so bile še nekatere druge fraze, ki so ob takšnih prilikah izrekajo.

Evropsko časopisje ne pripisuje novemu paktu posebnega pomena in francoski listi bišajo, da je Mussolini s podpisom pakta ustregel Nemčiji, ne da bi pri tem kaj tvegal. Italijansko in nemško časopisje pa seveda piše o evropskem pomenu novega pakta, ki da je največji dogodek letošnjega leta.

Japonci so zasečili Hangčov, kjer se je brcalo več njihovih motoriziranih oddelkov. S tem je nastala na šangajski fronti čisto nova situacija, ki je za Kitajce precej nevarna, ker bi moge biti nekatere kitajske čete odrezane. Sučova Japonci še vedno niso mogli prekorachiti. Iz Tokia pa javljajo tudi o zmagah japonskih čet na severnem bojišču. Spretnje straže Japoncev so vkrakale v Tuijuan, glavno mesto pokrajine Šansi. Kitajci del teh japonskih zmagovitih vesti demantirajo.

Na japonskem se vedno bolj širi protiangliške gozja, ki jo oblasti tolerirajo. Boje se zato, da pride do dejanskih napadov na Angleža in angleške lokale. Angleški veleposlanik je tudi že interveniral zaradi te protiangliške propagande pri japonski vladi. Zanimivo je, da se na drugi strani Japonci skrbno izogibajo vsakemu napadu na Amerikance.

Gen. Franco je odredil takejšo likvidacijo francoskih konzulatov na Kanarskih otokih in na Betanvilh. Francoska vlada je zaradi tega energično protestirala, a nigen. Franco na njene proteste še odgovoril.

Gen. Franco ne bo začel ofenzive proti Madridu, temveč bo skušal najprej prettjati zvezo med republikancem in Francijo, ker se nacionalisti mnenja, da dobivajo republikanci še vedno vojni material iz Francije.

Maršal Vorščikov je v spremstvu maršala Blücherja pregledal sovjetske garnizije na Daljnem vzhodu. Pregleda se je udeležil tudi sovjetski vojaški ataše v Nankingu.

V sovjetski Rusiji se še vedno nadaljujejo smrtno obsodbe proti trockistom.